

3 (Åben) Status og perspektiver for overholdelse af udrednings- og behandlingsretten i børne- og ungdomspsykiatrien i Region Østdanmark

Forberedende Forretningsudvalg Region Østdanmark

Sags ID: EMN-2026-01456

Dok ID: 12764099

Resumé

Børne- og ungdomspsykiatrien er under pres og har været det længe. Denne sag danner rammen for en temadrøftelse i det forberedende forretningsudvalg i Region Østdanmark med fokus på forbedring af overholdelse af udrednings- og behandlingsretten, som er en lovbestemt indikator for ventetiden til udredning og behandling. På mødet vil der være et indledende, overordnet oplæg om børne- og ungdomspsykiatrien ved koncerndirektør Erik Jylling, og derefter to regionspecifikke oplæg af repræsentanter fra børne- og ungdomspsykiatrien.

Børne- og ungdomspsykiatrien i Region Hovedstaden og Region Sjælland arbejder målrettet for at nedbringe ventetiden til udredning og behandling for at kunne overholde udrednings- og behandlingsretten. Sagen giver status for overholdelsen i 2025 samt for de mange igangsatte indsatser for at forbedre overholdelsen i begge regioner. Sagen giver desuden et overblik over midler til udmøntning på området samt anbefalinger til de forberedende sundhedsråd til deres kommende drøftelse af tilbud til børn og unge i psykisk mistrivsel.

Indstilling

Administrationen indstiller, at:

1. Det forberedende forretningsudvalg drøfter status og igangsatte forbedringstiltag i børne- og ungdomspsykiatrien i Region Hovedstaden og i Region Sjælland
2. Det godkendes, at der udarbejdes en fælles plan for forbedring af udrednings- og behandlingsretten i børne- og ungdomspsykiatrien i Region Østdanmark med udgangspunkt i de igangsatte tiltag i begge regioner
3. Det godkendes, at det forberedende forretningsudvalg anmoder de forberedende sundhedsråd om at drøfte muligheder for styrkede tidlige indsatser til børn og unge med mental mistrivsel/let psykisk sygdom

Sagen afgøres af det forberedende forretningsudvalg.

Sagsfremstilling

Der har i Danmark siden 2019 været en stor stigning i antallet af børn og unge, der er i psykisk mistrivsel, og parallelt hermed en stor stigning i antallet af børn og unge, der henvises til den regionale børne- og ungdomspsykiatri. Selvom børne- og ungdomspsykiatrien i de fleste regioner har øget antallet af patienter i behandling, har det ikke været tilstrækkeligt til at imødekomme behovet, og alle regioner har i dag meget lange ventetider til udredning og behandling. På den baggrund er der gennem den nationale 10-årsplan tilført ekstra midler som giver børne- og ungdomspsykiatrien et historisk løft, ligesom der på regionalt niveau er tilført midler til børne- og ungdomspsykiatrien.

På baggrund af de mange igangsatte indsatser ses en forbedring af ventetiden i Region Hovedstaden og Region Sjælland, men ventetiden er fortsat væsentligt længere end målet. Begge regioner har over en årrække, og særligt efter den ændrede registreringspraksis i 2024, haft nedbringelse af ventetiden i børne- og ungdomspsykiatrien som et prioriteret fokusområde. I efteråret 2025 besluttede sundhedsdirektørkredsen i Danske Regioner at nedsætte en tværregional Task Force for nedbringelse af ventetider i børne- og ungdomspsykiatrien. Denne taskforce kom i november 2025 med en rapport med en lang række anbefalinger til supplerende tiltag til regionernes eksisterende tiltag i børne- og ungdomspsykiatrien.

Udredningsretten i Børne- og Ungdomspsykiatrien i Region Hovedstaden og Region Sjælland

Tabel 1 viser udviklingen i det samlede antal henvisninger som børne- og ungdomspsykiatrien i Region Hovedstaden og Region Sjælland modtog i perioden 2022-2025. I begge regioner ses en stigning i perioden: I Region Hovedstaden ses en stigning på 27 pct. og i Region Sjælland en stigning 14 pct. I Bilag 1 vi-ses henvisninger fordelt på sundhedsråd og kommuner. Fra 2022 til 2025 steg antallet af årlige henvisninger i Region Hovedstaden fra 5840 til 7423 svarende til 27 %, og i Region Sjælland fra 2778 til 3165 svarende til 13,9 %.

Tabel 1: henvisninger til Børne- og Ungdomspsykiatrien i Region Hovedstaden og Region Sjælland 2022-2025

	2022	2023	2024	2025
Region Hovedstaden	5840	6375 (9.2 %)	6226 (-2.4 %)	7423 (19,2%)
Region Sjælland	2778	2854 (2.7 %)	2973 (4.1 %)	3165 (6.4 %)

Tabel 2: Antal udredningsforløb samt andel som overholder udredningsretten i Region Hovedstaden og Region Sjælland

	Q3 2024	Q4 2024	Q1 2025	Q2 2025	Q3 2025	Q4 2025
Region Hovedstaden	1272	1429	1368	1330	1183	1482
	9 %	24 %	23 %	15 %	13 %	23 %
Region Sjælland	236	406	450	490	412	607
	18 %	13 %	9 %	6 %	7 %	7 %

Tabel 2 viser antal udredningsforløb samt andel af disse som overholder udredningsretten i Region Hovedstaden og Region Sjælland de seneste 6 kvartaler. I 4. kvartal 2025 er der i Region Hovedstaden afsluttet 1482 udredningsforløb sammenlignet med 1429 i 4. kvartal 2024 svarende til 23 % i 2025 og 24% i 2024. I Region Sjælland er der i 4. kvartal 2025 afsluttet 607

udredningsforløb, mens der i 4. kvartal 2024 er afsluttet 406 udredningsforløb svarende til 7 % i 4. kvartal 2025 og 13 % i 4. kvartal 2024. Årsagen til denne udvikling i Region Sjælland er at børne- og ungdomspsykiatrien har prioriteret færdigudredning af patienter, som har haft den første udredningssamtale.

Den 1. januar 2026 er udrednings- og behandlingsretten samlet i én samlet patientrettighed i børne- og ungdomspsykiatrien, hvilket indebærer at 1) børn og unges udredningsforløb skal være påbegyndt senest 30 dage efter henvisning (1. udredningssamtale) og 2) børn og unge skal være endeligt udredt og opstartet behandling senest 60 dage efter henvisning.

Der pågår nationalt et arbejde vedr. udarbejdelse af en model for monitorering af denne samlede rettighed. Fremadrettet vil overholdelse blive afrapporteret i en samlet rettighed, fremfor i dag hvor man kan have forskellige overholdelse af udredningsretten og behandlingsretten.

Forbedringstiltag i Region Hovedstaden og Region Sjælland

Der har i begge regioner været et stort politisk fokus på at forbedre overholdelsen af udrednings- og behandlingsretten i børne- og ungdomspsykiatrien, og på baggrund af dette har der været iværksat en lang række initiativer. Der er samtidig også et politisk fokus på at styrke kvaliteten af arbejdet, herunder at behandlingen er mere udgående og med større fleksibilitet for de patienter som er mest syge og har brug for det.

I Region Hovedstaden har man de seneste to år arbejdet med implementeringen af indsatser præsenteret i rapporten "Fremtidssikring af børne- og ungdomspsykiatrien" (april 2023). Der blev i 2024 som en del af dette arbejde desuden nedsat en taskforce, der har gennemført en kapacitets- og forløbsanalyse, hvis arbejde ligger i forlængelse af Fremtidssikringens indsatser. Samlet set kom der 17 anbefalinger ud af dette omfattende arbejde, som børne- og ungdomspsykiatrien i Region Hovedstaden har arbejdet med at implementere siden. Anbefalingerne vedrørte bl.a., forbedret visitationsproces, målrettet rekruttering, bedre dataovervågning, tværsektorielt samarbejde, fokus på sygefravær, kompetenceudvikling, involvering af patienter og pårørende i udvikling af tilbud og processer, ledelsesmæssig opfølgning og kommunikation og transparens.

I Region Sjælland har børne- og ungdomspsykiatrien haft fokus på at øge kapaciteten. I 2024 blev rekrutteringen intensiveret med henblik på at få de vakante stillinger besat. Opgaveporteføljen i klinikkerne blev gennemgået med henblik på at konvertere mest mulig tid og ressourcer til den patientrettede tid.

Man har desuden forsøgt sig med en 2 ugers oprydningssamtale, hvilket er en intensiveret indsats for at afvikle udredningssamtaler. Det er gennemført i klinikken i Roskilde i november 2025 med succes. Der gennemføres også oprydningsintervention i klinikkerne i Næstved og Holbæk i 2026.

En stor del af initiativerne i de to regioner er sammenfaldende, da man oplever mange af de samme udfordringer, og desuden har inspireret hinanden via den tværregionale dialog. Nedenfor er en række initiativer, som er implementerede i begge børne- og ungdomspsykiatrier:

- Kapacitetsudvidelse

Der er ansat mere personale med de tilførte midler via 10-årsplanen. Grundet pladsudfordringer i Region Hovedstaden er udnyttelsen af de eksisterende rammer blevet optimeret. Der er desuden

planlagt etablering af nyt ambulatorie på Herlev-Gentofte Hospital og på Rigshospitalet. I Region Sjælland lejes lokaler på Sydsjælland og på Lolland jf. nærhedsprincippet.

- Opgaveflytning

Der er fokus på kontinuerlig fordeling af opgaverne mellem faggrupper på en måde, hvor ressourcerne udnyttes bedst muligt.

- Øget produktivitet

Produktiviteten er øget, bl.a. ved optimeret kalenderstyring for at sikre et bedre flow i patientforløbet. Se Bilag 1 for data der viser dette.

- Hurtigere udredning og igangsættelse af behandling

Der er fokus på at implementere processer med henblik på hurtigere udredning og igangsættelse af behandling, så der kan leves op til den nye patientrettighed.

- Styrket rekruttering og kompetenceudvikling af medarbejdere

Begge regioner har for at øge kapaciteten et stort fokus på at besætte vakante stillinger, fastholde medarbejdere, hurtig on-boarding af nye medarbejdere samt indført en længere periode hvor nye medarbejdere understøttes.

- Styrket samarbejde med primær-, privat og praksissektor

Begge regioner har i 2026 forlænget og udvidet samarbejdsaftale med Hejmdal privathospital.

- Standardisering af patientforløb

Region Hovedstaden har lavet et omfattende arbejde med at udarbejde kliniske standarder for alle udrednings- og behandlingselementer (typer samtaler og undersøgelser) for alle diagnosegrupper og alle aldersgrupper. Dette arbejde er nu delt med Region Sjælland.

- Digitalisering og brug af AI

Der har været et stort arbejde med at øge andel af virtuelle konsultationer og implementere nye digitale løsninger i Sundheds Platformen. Derudover er der fokus på at afprøve brug af AI til dokumentation af kontakten til patienter og pårørende.

- Datadrevet ledelse

I Region Sjælland er der, forud for implementering af nye tiltag for at afvikle ventelister, trukket data for, hvor der skal sættes ind med størst effekt. I Region Hovedstaden er der udviklet nye data til ledelsesinformation på center- og afdelingsniveau til løbende måling af tiltagens effekt.

Midler afsat til børne- og ungdomspsykiatrien i hhv. Region Hovedstaden og Region Sjælland

Tabel 3 viser tilførte midler (beløb samt andel af det pågældende års budget) til børne- og ungdomspsykiatrien i begge regioner i perioden 2020 – 2025. Det samlede antal midler tilført i forhold til budgettet udmeldt i starten af 2020 er for børne- og ungdomspsykiatrien i Region Hovedstaden 249,1 mio. kr. og i Region Sjælland 106,3 mio. kr. (Nogle år er dele af de tilførte midler etårige og ikke varige, derfor vil summen af de anførte beløb være højere end de samlede tilførte varige midler). De tilførte midler svarer til en stigning fra 2020 til 2026 på 67 % i Region Hovedstaden og 64 % i Region Sjælland. I 2026 udmøntes der i Region Hovedstaden kapacitetsmidler til børne- og ungdomspsykiatrien svarende til 25 mio. kr. til kapacitetsudvidelser. Derudover er der reserveret 51 mio. kr. på tværs af voksen- og børne og ungdomspsykiatrien til senere udmøntning i Region Østdanmark.

Tabel 3: Tilførte midler til børne- og ungdomspsykiatrien 2020-2025

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Region Hovedstaden							
Samlet budget ved årets start (mio. kr.)	373.2	394.2	427.7	431.0	479.9	547.4	622,2
Budgettilførsel (mio. kr.)	26.3	32.9	40.8	79.2	82.2	74.8	
Budgettilførsel (%)	7 %	8 %	10 %	18 %	17 %	14 %	
Region Sjælland							
Samlet budget ved årets start	167.0	174.7	182.8	188.3	199.7	227.4	273,3
Budgettilførsel (mio. kr.)	5.3	9.8	17.5	17.1	32.8	45.9	
Budgettilførsel (%)	3 %	6 %	10 %	9 %	16 %	20 %	

Fælles plan for Børne- og Ungdomspsykiatrien i Region Østdanmark

For at sikre et fælles fokus på en fortsat styrkelse af børne- og ungdomspsykiatrien i Region Østdanmark foreslås det, at der udarbejdes en fælles politisk plan for nedbringelse af ventetid i børne- og ungdomspsykiatrien i Region Østdanmark med afsæt i de eksisterende politiske planer for børne- og ungdoms-psykiatrien i begge regioner. Denne nye plan skal inddrage viden og perspektiver fra den analyse af kvalitet, kapacitet og tilgængelighed af sengepladser i børne- og ungdomspsykiatrien, som det Forberedende Forretningsudvalg har vedtaget.

Der nedsættes, som en del af dette arbejde, en følgegruppe for børne- og ungdomspsykiatrien med en koncerndirektør som formand, som følger forbedringstiltag og effekterne af disse tæt i samarbejde med ledelser og faglige miljøer.

Danske Regioner har foreslået et nyt regionalt tilbud til børn og unge med psykisk mistrivsel, som skal være adskilt fra børne- og ungdomspsykiatrien. Det vil være et nyt trin på behandlingstrappen mellem egen læge og kommunens tilbud på den eneste side og børne- og ungdomspsykiatrien på den anden side. Det kan evt. også tænkes ind i en samlet ny plan.

Inspiration til de forberedende sundhedsråd

Der er mange elementer i arbejdet med at nedbringe ventetiden til udredning og behandling til børn og unge med psykiske vanskeligheder. Et element er at sikre, at der er tilstrækkelige og målrettede tidlige indsatser, som kan understøtte og hjælpe i et tidligt stadie og evt. også forhindre udvikling af egentlig psykisk lidelse. Som region kan der igangsættes meget for at optimere forløbene i børne- og ungdomspsykiatrien, men det vil være bedst for børnene og de unge, hvis de i højere grad kan modtage hjælp lokalt i kommunerne før mistrivsel udvikler sig til egentlig psykisk sygdom.

I forbindelse med 10-årplanen blev det besluttet at udvikle og styrke kommunernes lettilgængelige tilbud til børn og unge i psykisk mistrivsel, og disse tilbud spiller en afgørende rolle i at hjælpe børn og unge i mistrivsel og i sidste ende hindre sygdomsudvikling.

Administrationen anbefaler derfor det Forberedende Regionsråd at opfordre de forberedende sundhedsråd i Region Øst til i 2026 at:

- Drøfte sigt punkter for at styrke de tidlige og forebyggende indsatser, herunder muligheder for at etablere flere tidligere tilbud og styrke kapaciteten i tilbuddene med henblik på de nye midler fra 2027 og frem som skal udmøntes i de enkelte sundhedsråd.
- Drøfte muligheder og perspektiver i at samarbejde med civilsamfund om at sikre at psykisk sårbare unge er en del af et fællesskab og har mulighed for uforpligtende hjælp og støtte

Drøftelserne vil kunne ses i sammenhæng med de nærsundhedsplaner, som skal udarbejdes i hvert sundhedsråd, og hvor styrkede tidlige indsatser til børn og unge i mistrivsel foreslås at være et generelt tema i alle nærsundhedsplaner i regionens seks sundhedsråd.

Videre proces

Hvis det Forberedende Forretningsudvalg godkender indstillingen, vil administrationen gå videre med at tilrettelægge en proces for udarbejdelsen af en fælles politisk plan for styrkelse af Børne- og ungdomspsykiatrien, samt udarbejde en rammesag til de forberedende sundhedsråd med henblik på drøftelse af de lokale muligheder.

Økonomi

Sagen er ikke forbundet med udgifter, der kræver særskilt stillingtagen.

Tidligere beslutninger

.

Beslutning

Følgende deltog med oplæg under punktet:

- Hallur Gilstón Thorsteinsson, centerchef, Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center, Region Hovedstaden,
- Kresten Dørup, sygehusdirektør, Midt-og Vestsjællands Hospital, Region Sjælland
- Janne W. Wilmar, cheflæge, Børne- og Ungdomspsykiatri, Region Sjælland
- Kirsten Wisborg, lægefaglig vicedirektør, Bispebjerg Frederiksberg Hospital.

Indstilling 1: Drøftet.

Indstilling 2: Godkendt.

Indstilling 3: Godkendt.

Thomas Adelskov (A) deltog som suppleant for Trine Birk Andersen (A), Susanne Lundvald (A) deltog som suppleant for Sofie de Bretteville (A), Sofie Holm (B) deltog som suppleant for Thomas Rohden (B), René Danielsson (O) deltog som suppleant for Jan Herskov (O) og Søren Lund Hansen (O) deltog som suppleant for Julie Jacobsen (O).

Fraværende

Trine Birk Andersen	Næstformand	(A)
Sofie de Bretteville	Medlem	(A)
Thomas Rohden	Medlem	(B)
Jan Herskov	Medlem	(O)
Julie Jacobsen	Medlem	(O)

Bilag

1. Bilag 1 data for børn- og ungepsykiatrien (DokID: 12791254 - EMN-2026-01456)
2. Bilag 2 kort over tilbud i børne- og ungdomspsykiatrien i Region Østdanmark (DokID: 12791255 - EMN-2026-01456)

